Byla C-4/23

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2023 m. sausio 3 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Judecătoria Sectorului 6 București (Rumunija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. rugpjūčio 11 d.

Pareiškėja:

M.-A. A.

Atsakovės:

Direcția de Evidență a Persoanelor Cluj

Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date din Ministerul Afacerilor Interne

Municipiul Cluj-Napoca

Į bylą įstojusios šalys:

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Asociația Accept

DARBINIS VERTIMAS

Pagrindinės bylos dalykas

Skundas, kuriuo pareiškėja M.-A. A. prašo įpareigoti atsakoves į jos gimimo liudijimą įtraukti įrašą apie lyties pakeitimą iš moteriškosios į vyriškąją, pakeisti vardą ir asmens kodą, kad jie atspindėtų vyriškąją lytį, taip pat išduoti naują gimimo liudijimą.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pagal SESV 267 straipsnį prašoma išaiškinti ESS 2 straipsnį, SESV 18, 20 straipsnius, 21 straipsnio 1 dalį ir Chartijos 1, 7, 20 ir 21 straipsnius.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar tai, kad pagal *Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă* (Įstatymas Nr. 119/1996 dėl civilinės būklės aktų įrašų) 43 straipsnio i punktą ir 57 straipsnį nepripažįstama civilinės būklės aktų įrašų, susijusių su lytimi ir vardu, keitimo procedūra, kuria translytis asmuo, turintis dvigubą pilietybę (Rumunijos ir kitos valstybės narės), pasinaudojo kitoje valstybėje narėje taikant teisinę lyties pripažinimo procedūrą, ir reikalaujama, kad Rumunijos pilietis iš naujo pradėtų atskirą teismo procesą Rumunijoje prieš vietos Viešojo gyventojų registro ir civilinės metrikacijos įstaigą, t. y. procesą, kurį Europos Žmogaus Teisių Teismas pripažino nepakankamai aiškiu ir nuspėjamu (Byla *X ir Y prieš Rumuniją*; 2021 m. sausio 19 d. peticijos Nr. 2145/16 ir Nr. 20607/16) ir kuriam pasibaigus gali būti priimtas sprendimas, prieštaraujantis kitos valstybės narės priimtam sprendimui, trukdo **Sąjungos piliečiui pasinaudoti teise į Sąjungos pilietybę** (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 20 straipsnis) ir (arba) **teise laisvai judėti ir gyventi šalyje** (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 21 straipsnis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 45 straipsnis) oriomis sąlygomis, vadovaujantis lygybės prieš įstatymą ir nediskriminavimo principais (Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnis; Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 18 straipsnis ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 1, 20 ir 21 straipsniai), taip pat gerbiant teisę į privatų ir šeimos gyvenimą (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 7 straipsnis)?

2. Ar atsakymui į šį klausimą turi įtakos Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimas iš Europos Sąjungos, visų pirma ***i)*** tuo atveju, kai civilinės būklės aktų įrašų keitimo procedūra buvo pradėta prieš „Brexit'ą“ ir užbaigta pereinamuoju laikotarpiu, ir ***ii)*** ar „Brexit'o“ poveikis reiškia, kad asmuo gali naudotis su Europos pilietybe susijusiomis teisėmis, įskaitant teisę laisvai judėti ir gyventi šalyje, remdamasis vien Rumunijos išduotais asmens tapatybės arba kelionės dokumentais, kuriuose nurodyta moteriškoji lytis ir vardas, priešingi lyčiai, kuri jau yra teisiškai pripažinta?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos ir jurisprudencija

ES sutarties 2 straipsnis; SESV 18, 20 straipsniai ir 21 straipsnio 1 dalis; Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 1, 7, 20 ir 21 straipsniai

2021 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“* (C-490/20) 41, 42, 44–48, 52, 54 ir 56 punktai; 2017 m. birželio 8 d. Sprendimo *Freitag* (C-541/15) 36–39 punktai; 2008 m. spalio 14 d. Sprendimo *Grunkin ir*

DARBINIS VERTIMAS

Paul (C-353/06) 28 ir 29 punktai; 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Garcia Avello* (C-148/02) 22–24 punktai.

Nurodomos nacionalinės teisės nuostatos

Legea nr. 119/1996 privind actele de stare civilă (Įstatymas Nr. 119/1996 dėl civilinės būklės aktų įrašų):

9 straipsnis, kuriame nustatyta: *„Jeigu civilinės metrikacijos įstaigos pareigūnas ar civilinės metrikacijos funkcijas vykdantis tarnautojas atsisako parengti dokumentą arba pakeisti įrašą, kuris priklauso jo kompetencijai, nukentėjęs asmuo pagal įstatymą gali kreiptis į kompetentingą teismą.“*

43 straipsnio i punktas, kuriame nustatyta: *„Gimimo liudijimuose ir, jei reikia, santuokos ar mirties liudijimuose įrašomi įrašai, susiję su asmens civilinės būklės pasikeitimu, tuo atveju, kai: <...>*

i) keičiama lytis po įsiteisėjusio teismo sprendimo <...>“.

57 straipsnio 1 dalis, kurioje nustatyta: *„Civilinės būklės aktai ir juose esantys įrašai gali būti panaikinti, papildyti arba pakeisti tik įsiteisėjusiu teismo sprendimu“.*

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

1 Pareiškėja M.-A. A., kuri save laiko translyčiu vyru ir prisistato kaip „jis“, gimusi 1992 m. rugpjūčio 24 d. Klužo-Napokos savivaldybėje (Rumunija), po gimimo buvo įregistruota kaip moteriškosios lyties asmuo.

2 Apsigyvenusi Jungtinėje Karalystėje su savo tėvais, 2016 m. balandžio 21 d. pareiškėja įgijo šios valstybės pilietybę. Kadangi ji save identifikavo kaip vyrą, 2017 m. vasario 27 d., taikant vienašalio akto (angl. *Deed Poll*) procedūrą, M.-A. A. šioje valstybėje pakeitė vardą iš moteriškosios giminės M.-A. A. į vyriškosios giminės M.-A. A.

3 Prasidėjus šiai procedūrai, pareiškėja pakeitė kelis Jungtinės Karalystės valdžios institucijų išduotus dokumentus, t. y. vairuotojo pažymėjimą ir Jungtinės Karalystės pasą.

4 2020 m. birželio 29 d. Jungtinėje Karalystėje pareiškėjai taip pat buvo išduotas „pažymėjimas apie lytinės tapatybės pripažinimą“ (angl. *Gender Recognition Certificate*), kuriame patvirtinama vyriškosios lyties tapatybė.

5 Užbaigus minėtas procedūras Jungtinėje Karalystėje, pareiškėja 2021 m. gegužės mėn. kreipėsi į Rumunijos valdžios institucijas, t. y. į *Direcția de Evidență a Persoanelor Cluj – Serviciul stare civilă* (Klužo gyventojų registro tarnyba – Civilinės metrikacijos įstaiga), ir, tiesiogiai remdamasi Jungtinėje

DARBINIS VERTIMAS

Karalystėje gautais dokumentais (vienašaliu aktu dėl vardo keitimo ir pažymėjimu apie lytinės tapatybės pripažinimą), paprašė įtraukti įrašą apie lyties pakeitimą ir pakeisti jos vardą gimimo liudijime bei atitinkamai pakeisti asmens kodą taip, kad jis atspindėtų vyriškąją lytį, taip pat išduoti gimimo liudijimą, atitinkantį kitą vardą, nurodant vyriškąją lytį ir skaitmeninį asmens kodą, prasidedantį skaitmeniu 1.

6 Šis prašymas buvo atmestas, nes Rumunijos valdžios institucijos nusprendė, kad pagal nacionalinės teisės aktus įrašas apie lyties pakeitimą gali būti įregistruotas tik tuo atveju, kai asmens lyties pakeitimas yra patvirtintas galutiniu teismo sprendimu, o ne remiantis pažymėjimu apie lytinės tapatybės pripažinimą.

7 2021 m. rugsėjo 14 d. pateiktame skunde M.-A. A. prašo *Judecătoria Sectorului 6 București* (Bukarešto šeštosios savivaldybės pirmosios instancijos teismas), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, įpareigoti atsakoves atlikti minėtus pakeitimus jos gimimo liudijime ir išduoti naują gimimo liudijimą, kuriame atsispindėtų šie pakeitimai.

8 *Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării* (Nacionalinė kovos su diskriminacija taryba) paprašyta įstoti į bylą ir patenkintas papildomas *Asociația Accept* prašymas įstoti į bylą pareiškėjos reikalavimams palaikyti.

Esminiai pagrindinės bylos šalių argumentai

9 M.-A. A. pabrėžia, kad ji neprašo teismo leidimo pakeisti lytį, o prašo tiesiogiai ir prioritetine tvarka taikyti Sąjungos teisę ir įpareigoti atsakoves atlikti pakeitimus gimimo liudijime, kad įrašai apie lytį, vardą ir asmens kodą atitiktų jos lytinę tapatybę, kuri jau buvo galutinai pripažinta Jungtinėje Karalystėje, kai ši šalis dar buvo Europos Sąjungos valstybė narė. Tai suteiktų jai galimybę įgyvendinti savo teisę laisvai judėti ir gyventi Europos Sąjungoje naudojantis kelionės dokumentu, atitinkančiu vyriškosios lyties tapatybę.

10 Be to, dėl pareigos inicijuoti Rumunijoje naują teismo procesą, tiesiogiai susijusį su leidimu pakeisti lytį, jai kyla grėsmė, kad bus priimtas priešingas sprendimas nei tas, kurį priėmė Jungtinės Karalystės valdžios institucijos. Europos Žmogaus Teisių Teismas jau yra įvertinęs procesą Rumunijoje kaip neaiškų ir nenuspėjamą (2021 m. sausio 19 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimas *X ir Y prieš Rumuniją*, peticijos Nr. 2145/16 ir 20607/16).

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, jo nagrinėjamos bylos baigtis priklauso nuo Sąjungos teisės, kuri yra viršesnė už nacionalinę teisę, išaiškinimo, nes Sąjungos piliečio teisė į Sąjungos pilietybę ir teisė laisvai judėti ir gyventi šalyje neleidžia išspręsti bylos pagal nacionalinės teisės normas, pagal kurias suinteresuotasis asmuo, turintis dvigubą pilietybę, privalo inicijuoti naują

DARBINIS VERTIMAS

teismo procesą vienoje iš jo pilietybės valstybių narių, nors šis asmuo jau yra sėkmingai užbaigęs procesą (neatsižvelgiant į tokio proceso administracinį ar teisinį pobūdį) kitoje valstybėje narėje, kurios pilietis jis yra.

12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, jo nagrinėjamos bylos baigtis taip pat priklauso nuo Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos pasekmių vertinimo. Tuo atveju, jei Teisingumo Teismas teigiamai atsakytų į pirmąjį klausimą, atsižvelgiant į tai, kad pirmoji lytinės tapatybės pripažinimo procedūra buvo inicijuota Jungtinėje Karalystėje iki šios valstybės išstojimo iš Sąjungos ir užbaigta jai išstojus iš Sąjungos, būtina išsiaiškinti, ar valstybė narė, kuriai pateiktas prašymas, privalo pripažinti valstybėje atliktos lyties pakeitimo procedūros teisines pasekmes, kai ta valstybė pradedant procedūrą buvo valstybė narė, o ją užbaigiant jau buvo išstojusi iš Europos Sąjungos.

DARBINIS VERTIMAS